

## A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Balázs Imre ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Lutter István ügyvéd által képviselt alperes ellen vállalkozói díj és járulékai megfizetése iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2007. október 31-én kelt 21.G.23.624/2006/14. számú ítélete ellen az alperes részéről 15. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

### Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja;

kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 60.000 (hatvanezer) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

### Indokolás

A peres felek között 2004. március 12-én és 2004. április 23-án az 1/F/3 és 1/F/4 szám alatti vállalkozási (alvállalkozási) szerződések jöttek létre. A 2004. március 12-én megkötött szerződés szerint a felperes az alperes megrendelésére a .... kerület ... út .... szám alatti piac és vásárcsarnok épületében létesítendő homlokzati függőfalak és földszinti homlokzati portálok gyártására és komplett helyszíni szerelésére vállalkozott, a 2004. április 23-i szerződés tárgya a piac és vásárcsarnok épületében a felülvilágító szerkezetek beszerelése. A felek mindkét szerződésben egyösszegű átalányárban állapodtak meg; a vállalkozói díj 30.000.000 forint, illetve 11.900.000 forint és ÁFA-t tett ki, s a felperes - az igazoltan elvégzett munkák alapján - részszámla benyújtására volt jogosult.

Az alperes - a beruházóval szembeni elszámolási vitái folytán - a felperes által kibocsátott számlák alapján járó vállalkozói díjat csak részben egyenlítette ki, ezért a fizetési kötelezettség teljesítésére nézve a felek tárgyalásokat folytattak, és a fizetési feltételek tekintetében 2005. február 2-án módosították a szerződéseiket. A módosított szerződésben rögzítették, hogy az alperes lejárt határidejű tőketartozásainak együttes összege bruttó 24.832.336 forint, továbbá, hogy a szerződések 3.3.4. pontja szerint a garanciális munkák elvégzésére visszatartott összeg bruttó 2.395.000 forint., s az alperes megerősítette, hogy a felperes követeléseit szerződésszerű eljárás keretében átvett és leigazolt teljesítmények alapozzák meg. A felperes a követelésének tőkeösszegéből 4.832.336 forint és kamatainak megfizetése iránti igényérvényesítéséről lemondott, az alperes pedig vállalta, hogy a tőketartozásából a megállapodás aláírásától számított 5 munkanapon belül 15.000.000 forintot, a fennmaradó 5.000.000 forintot legkésőbb 2005. október 31-ig fizeti meg a felperesnek. A felperes garanciális kötelezettségére vonatkozó szerződéses rendelkezéseket akként egészítették ki, hogy a garanciális visszatartás ideje nem terjedhet tovább, mint 2005. október 30. napja (módosított szerződés 6. pontja). A felperes részére a módosított szerződés 10. pontjában elállási jogot kötöttek ki, s eszerint a felperes írásban közölt nyilatkozattal elállhat a szerződéstől, ha az alperes bármely, szerződésben foglalt kötelezettségének a kikötött határidőt követő 30. napon sem tett eleget.

Az alperes 2005. február 9-én 15.000.000 forint, 2005. november 16-án 5.000.000 forint vállalkozói díjat megfizetett a felperesnek. A felperes 2005. december 7-én kelt nyilatkozatával a 2005. február 2-án kelt módosított szerződés 10. pontja alapján, annak 6. pontjára hivatkozással elállt a felek közötti fizetési feltételeket rögzítő megállapodástól, és felszólította az alperest a feltételeken elengedett 4.832.336 forint számlakövetelés és kamatai, a visszatartott 2.395.000 forint és kamatai, valamint a késedelmesen kiegyenlített számlákra figyelemmel a késedelmi kamat megfizetésére. Az alperes nem ismerte el az elállás jogszerűségét.

A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 4.832.336 forint és ennek 2004. október 28. napjától számított kamatai, továbbá 2.395.000 forint, az ezen belül meghatározott részösszegek után számított kamatok, valamint a késedelmesen megfizetett számlák utáni kamatok és a perköltség megfizetésére, 7.227.336 forint pertárgyértéket megjelölve. Előadta, hogy a 2005. február 2-án kelt módosított megállapodás alapján a felperes a 4.832.336 forint tőke- és kamatköveteléseiről azzal a feltétellel mondott le, hogy az alperes a felek megállapodásának megfelelő határidőben teljesíti, a garanciális munkákra visszatartott összeget, ezt azonban nem fizette meg, ezért a módosított szerződés 10. pontjában biztosított jogánál fogva a megállapodástól elállt. A Ptk. 320. §-ának (1) bekezdése értelmében az elállás folytán a 2005. február 2-án kötött megállapodás megszűnt, és ezért az elszámolás alapja a felek közötti vállalkozási szerződés. Hivatkozott arra is, hogy az alperes megszegte a Ptk. 4. §-ában foglalt együttműködési kötelezettségét.

Az alperes a kereset elutasítását, a felperes perköltségben való marasztalását kérte. Előadta, hogy változatlan maradt a garanciális visszatartás kifizetésének a vállalkozási szerződések 3.3.4. pontjában írt feltétele, a felek szerződésmódosításában meghatározott határidő eltelte nem tette ipso facto esedékké a visszatartott összeg teljesítését. Az okiratok csupán azt igazolják, hogy egyes teljesítésrészek átvételekor az elvégzett munka hiba- és hiánymentes volt, a szerződés szerinti garanciális időszak azonban nem kezdődött meg, az épület generál átadás-átvétele a beruházónak felróható okból nem történt meg. Amennyiben a felperes a hivatkozott szerződéstől elállt, az abban vállalt kötelezettségek és jogok megszűnnek, a garanciális visszatartás időpontja viszont az eredeti szerződések szerint alakul, ezért a felperes a visszatartás összegére igényt nem támaszthat, ez a követelése nem vált esedékké. Az elállás azonban - az alperes álláspontja szerint - nem volt jogszerű, mert egyrészt 2005. október 30-át követően közös bejárást; utófelülvizsgálatot kellett volna tartani, másrészt a visszatartott összeg teljesítésének a határideje a hibák kijavítását rögzítő jegyzőkönyv felvételét követő 30 banki nap.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 4.832.336 forintot, ennek 2004. november 9. napjától a kifizetés napjáig járó, a jegybanki alapkamat másfélszeresének megfelelő mértékű késedelmi kamatát, a rendelkező részben írt részösszegek után számított kamatokat, valamint 586.700 forint perköltséget, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Jogi álláspontja szerint a felperesnek a 2005. február 2-án kelt módosított szerződéstől való elállása jogszerű. Megállapította, hogy a módosított szerződés célja az volt, hogy az alperes fővállalkozó a beruházóval fennálló vitájától függetlenül, a felperessel kötött szerződés szerinti kötelezettségeinek engedmények útján eleget tegyen. A felek a garanciális visszatartás visszafizetésének legutolsó időpontját 2005. október 30-a napjában határozták meg, így az alapszerződés 3.3.4. pontjában írt utófelülvizsgálati eljárásnak, s az arról felvett jegyzőkönyv aláírásának ezt az időpontot meg kellett volna előzni. A jelen esetben a Ptk. 405. §-ában írt utófelülvizsgálati eljárás előkészítéséről nem volt szó, arra az alperes nem hívta meg a felperest 2005. október 30-a napját megelőzően, s 2005. október 30-a napjától számított 30 napon belül, és nem tett eleget a visszatartott összeg kifizetésének. Ezért a Ptk. 4. §-ának (4) bekezdésében foglaltakra figyelemmel az alperes nem hivatkozhat arra, hogy a fizetési kötelezettségét azért nem teljesítette, mert a hivatkozott eljárást - neki felróható módon - nem folytatták le. A vállalkozási szerződéseket módosító megállapodás szerint a garanciális visszatartás összege kifizetésének határidejét a felek egyértelműen 2005. október 30. napjában határozták meg, ezért a teljesítési határidő ekkor lejárt, ezért - a felperes részére a módosított szerződésben biztosított - elállása jogszerű volt, s ennek következményeként a Ptk. 320. §-ának (1) és a 319. §-ának (3) bekezdése értelmében a felek között az elszámolás körében a vállalkozási szerződés előírásai az irányadók, mivel a felperes elállásával a szerződés 2005. február 2-án megszűnt. A módosított szerződés megszűnésére tekintettel megalapozott a felperes 4.832.336 forint vállalkozói díjkövetelése, mert a ... sorszám alatt kiállított 14.875.000 forint összegű számlából az alperes ezt az összeget nem fizette meg.

Az elsőfokú bíróság nem tartotta megalapozottnak a felperes 2.395.000 forint visszatartott összeg iránti igényét, amelyet azzal indokolt, hogy a felperes elállására figyelemmel a vállalkozási szerződések 3.3.4. pontja szerint a vállalkozási díjnak ez a része az épület generál átadását követő egyéves garanciális időszak lejártával, az ott írt feltételek szerint válik esedékessé, így e vonatkozásban a keresetet elutasította. Megállapította, hogy az egyes részszámlákra az alperes késedelmesen teljesített, és a határozata indoklásában rögzített késedelem időszakára a vállalkozási szerződésekben foglalt mértékű késedelmi kamat megfizetésére kötelezte az alperest, az ezt meghaladó kereseti igényt elutasította. A perköltségről a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján rendelkezett, figyelembe véve a felek 67-33 %-os arányú pernyertességét, illetve a pervesztességét.

Az ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, annak részbeni megváltoztatása, a kereset teljes elutasítása iránt. Álláspontja szerint tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság a felperes elállásának a jogszerűségét. Előadta, hogy a vállalkozási szerződéseket módosító megállapodásban a felek a garanciális időszak végét határozták meg, azt az időpontot, ameddig fennáll a felperesnek a szerződés 8.1. pontjában írt díjtalan és azonnali kijavítási kötelezettsége, de sem a 2005. február 2-án kelt megállapodásból, sem a vállalkozási szerződésekből nem vezethető le az a következtetés, amely szerint a felek a visszatartott összeg kifizetésének végső időpontját jelölték meg. A felek szándéka nem ez volt, ezt alátámasztja ... tanúvallomása, továbbá a vállalkozási szerződések 3.3.4. pontja és az alperesi társaság gyakorlata, miszerint a visszatartott összeg kifizetésére nem kerülhet sor anélkül, hogy a garanciális időszak lejártával az utófelülvizsgálati eljárást a felek ne folytassák le. Előadta továbbá, hogy az elállás következtében nem vált „érvénytelenné” a 2005. február 2-i megállapodás 3. pontjában írt követelésről lemondó felperesi nyilatkozat. A felek a módosított szerződés 8. pontja értelmében abban állapodtak meg, hogy az egyébként jogos 4.832.236 forint tőkekövetelést felperes külön feltétel nélkül elengedi, s ha az alperes beruházója utóbb teljesít, ennek arányában a felperes követelése is kielégítést nyer. Kifogásolta, hogy nem tartalmazza az első fokú ítélet indoklása, mely szerződéses kötelezettségét szegte meg az alperes, figyelemmel arra, hogy a vállalkozási szerződések 3.4.4. pontja szerint a visszatartott összeg kifizetésének feltétele az utófelülvizsgálati eljárás során felvett jegyzőkönyv, amely azonban nem készült, s ennek hiányában az alperes mulasztása nem tekinthető szerződésszegésnek.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyására, és 50.000 forint és ÁFA perköltség megfizetésére irányult.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem keretei között bírálhatta felül.

A fellebbezés az alábbiakra tekintettel nem megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a szükséges mértékben feltárta a tényállást, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen értékelte, és helytálló a levont jogi következtetése, a fellebbezésben felhozottak - a fellebbezéssel érintett körben - nem alkalmasak az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás megváltoztatására, eltérő jogi következtetés levonására.

A perben nem volt vitás, hogy a felek 2004. március 12-én és 2004. április 23-án vállalkozási, alvállalkozási szerződéseket kötöttek, amelyek szerint meghatározott részmunkákat, részfeladatokat végzett el a felperes. Az alperes és a felperes, mint alvállalkozó közötti jogviszonyban az alperes a megrendelő pozíciójában van, ennek megfelelően a felperes az általa elvégzett munkákat az alperesnek, mint megrendelőnek adta át, így a felperes számláiban érvényesített, de még ki nem fizetett, összesen 24.832.336 forint díj is esedékessé vált (Ptk. 397. § (1) bekezdés, Ptk. 402. §).

A felek vállalkozási szerződéseik 3.3. pontjában rendelkeztek a számlázási és fizetési feltételekről, a 3.3.4. pont értelmében az alperes a vállalkozó díj 5 %-ának garanciális visszatartására jogosult az épület generál átadásától számított egyéves időszakban. A felek mindkét vállalkozási szerződésre nézve módosították (Pp. 240. §) a fizetési feltételeket. A 2005. február 2-án kelt módosított szerződés 6. pontjában - függetlenül az épület generál átadásától - a felek akként állapodtak meg, hogy a garanciális visszatartás ideje nem terjedhet tovább, mint 2005. október 30. napja, így az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes által eszerint vállalt teljesítési határidő lejárt. A Ptk. 200. § (1) bekezdése szerint a szerződés (módosított szerződés) tartalmát a felek szabadon állapíthatják meg, s a szerződéseket a Ptk. 277. §-ának (1) bekezdése alapján tartalmuknak megfelelően kell teljesíteni, ezért nem bír jelentőséggel az alperesnek az a fellebbezési hivatkozása, hogy az alperesi társaság gyakorlata szerint a visszatartott vállalkozói díj kifizetésére nem kerülhet sor anélkül, hogy a garanciális (jótállási) időszak lejártával a felek ne folytassák le az utófelülvizsgálati eljárást. A módosított szerződés értelmében - függetlenül a vállalkozási szerződések 3.3.4. pontjában írtaktól - az alperes kötelezettsége volt az utófelülvizsgálati eljárás előkészítése és arra a felperes meghívása a Ptk. 405. §-ának (5) bekezdésében foglaltak értelmében, ezért helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság; az alperes nem hivatkozhat arra, hogy a fizetési kötelezettségének azért nem tett eleget, mert a felülvizsgálati eljárást a terhére felróható módon (Ptk. 4. § (4) bekezdés) nem folytatták le.

A módosított szerződés a felperes részére az elállás jogát biztosította arra az esetre, ha az alperes bármely, szerződésben foglalt kötelezettségének a kikötött határidőt követő 30. napon sem tett eleget.

Az elállás jogszerűsége kérdésében az elsőfokú bíróság helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy az alperes a 2005. február 2-án kelt módosított szerződést megszegte. Nem kétséges, hogy a garanciális kötelezettség teljesítésére visszatartott összeg felperesnek történő kifizetésének határidejét a vállalkozási

jogviszonynak a Ptk. 240. §-ának (1) bekezdése szerinti részleges módosításával a vállalkozási szerződések tartalmi köréből kivonták, és a visszafizetés időpontját egyértelműen 2005. október 30. napjában határozták meg. Helyesen állapította meg ennek tényét az elsőfokú bíróság a vállalkozási szerződések és módosított szerződés együttes értelmezése alapján. Az is egyértelműen megállapítható volt, hogy a 2005. október 30. napját követő 30. napon és ez után sem tett eleget az alperes a módosított megállapodás 6. pontjában foglaltaknak, így a fizetési feltételekről szóló módosított szerződést ezzel megszegte, ezért a felperes elállása megfelelt a 2005. február 2-án kelt szerződésben, illetve a Ptk. 320. §-ának (1) bekezdésében foglaltaknak.

A Ptk. 320. §-ának (1) bekezdése szerint, aki szerződésnél vagy jogszabálynál fogva elállásra jogosult, e jogát a másik félhez intézett nyilatkozattal gyakorolja. Az elállás a szerződést felbontja. A Ptk. 319. §-ának (3) bekezdése szerint a szerződés felbontása esetében a szerződés megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal szűnik meg.

Tekintve, hogy a szerződés felbontása esetében olyan helyzet keletkezik, mintha a szerződést meg sem kötötték volna, alaptalanul hivatkozott az alperes fellebbezésében arra, hogy elállás következtében „nem vált érvénytelenné” az egyébként jogos 4.832.230 forint követelésről történt felperesi lemondó nyilatkozat.

Mivel a 2005. február 2-án kelt módosított szerződés ex tunc hatállyal megszűnt, az alperes köteles a felperesnek járó 4.832.336 forint vállalkozói díj és a felperes által érvényesített késedelmi kamatok megfizetésére (Ptk. 298. § a) pont, Ptk. 300. § (1) bekezdés, Ptk. 301. §).

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező alperest kötelezte a felperes jogi képviselőjével felmerült másodfokú perköltség megfizetésére a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján. A Fővárosi Ítéltábla a felperesnek járó, s általános forgalmi adót is tartalmazó ügyvédi munkadíjat a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alkalmazásával állapította meg.

Budapest, 2008. március 4.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

. Rédei Anna s. k.,  
előadó bíró

Levek Istvánné dr. s. k.,  
bíró

**Fővárosi Ítéltábla  
10.Gf.40.532/2007/9.**

**A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!**

A Fővárosi Ítéltábla dr. Balázs Imre ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Lutter István ügyvéd által képviselt alperes ellen vállalkozói díj és járulékai megfizetése iránt indított perében a Pest Megyei Bíróság 2007. október 31-én kelt 21.G.23.624/2006/14. számú ítélete ellen az alperes részéről 15. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - hivatalból meghozta a következő

**kiegészítő ítéletet**

A Fővárosi Ítéltábla kötelezi az alperest, hogy külön felhívásra fizessen meg a Magyar Államnak 290.000 (kettőszázkilencvenezer) forint - illetékfeljegyzési joga folytán előzetesen le nem rótt - jogorvoslati illetéket.

A kiegészítő ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

**I n d o k o l á s**

A Polgári perrendtartás 225. §-ának (6) bekezdése szerint, ha a bíróság az ítéletében nem rendelkezett olyan kérdésről, amelyről a rendelkezés jogszabály értelmében hivatalból kötelező, a mulasztást a bíróság a hiányosság észlelését követően haladéktalanul köteles hivatalból pótolni.

A Pp. 78. §-ának (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a bíróság a perköltség felől hivatalból határoz, kivéve, ha a pernyertes fél a perköltség tárgyában való határozathozatal mellőzését kéri. Egyezség esetében (148. §) a bíróság a perköltség felől csak a felek kérelmére határoz. Ezek a rendelkezések nem érintik a költségmentesség, az illetékmentesség vagy az illetékfeljegyzési jog folytán le nem

rótt illetékek és az állam által előlegezett költségek viselésére vonatkozó kötelezettséget.

A Fővárosi Ítéltábla 2008. március 4-én kihirdetett 10.Gf.40.532/2007/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság 21.G.23.624/2006/14. számú ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta, és az eredménytelenül fellebbező alperest a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 60.000 forint ügyvédi munkadíjként felmerült másodfokú perköltséget.

Az iratokból megállapítható, hogy az alperes az elsőfokú bíróság 21.G.23.624/2006/16. számú végzésével engedélyezett illetékfeljegyzési joga alapján nem rótta le - a 4.832.336 forint fellebbezési értéket tekintve - a 290.000 forint jogorvoslati illetéket (1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 46. § (1) bekezdés). Az Itv. 64. §-a értelmében a meg nem fizetett illeték viselésére a költségmentességről szóló jogszabályok rendelkezései az irányadók, s a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján költségmentesség hiányában a meg nem fizetett illeték megfizetésére a feleket kell kötelezni abban az arányban, amelyben a perköltség viselésére is kötelesek lennének (Pp. 78-79. §, 290. § (2) bekezdés).

A Fővárosi Ítéltábla 8. sorszámú ítélete kihirdetésekor a meg nem fizetett jogorvoslati illeték viseléséről nem rendelkezett, ezért a Pp. 225. §-ának (6) bekezdése szerint ítéletét hivatalból kiegészítette, és a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján külön felhívásra kötelezte az alperest 290.000 forint feljegyzett jogorvoslati illeték megfizetésére az állam javára.

Budapest, 2008. március 4.

. Bánki Horváth Mária s. k.,

a tanács elnöke

. Rédei Anna s. k.,  
előadó bíró

Levek Istvánné dr. s. k.,  
bíró